visat.

primavera 2023

Editorial

Com cada any, després de la diada de Sant Jordi, de la ressaca de títols i roses, dels èxits literaris i de les xifres de vendes, arriba el Visat de primavera. Com si fos un homenatge a una festa tan nostrada, en aquest número hem donat veu a editors i llibreters, dos actors claus del món del llibre i, pel que a nosaltres ens interessa, de la traducció. Els primers tenen un paper cabdal en els títols que es publiquen: trien els autors i les obres i n'encarreguen la traducció. Del bon ull, del nas, i de l'experiència dels editors en depèn sovint que plomes d'arreu del món, algunes de poc o gens conegudes, arribin als prestatges de les llibreries, on llibreteres i llibreters malden per tirar endavant uns negocis que semblen sovint un miracle, sempre aconsellant, recomanant, assessorant els lectors.

En el primer cas, us presentem dos valors emergents de l'edició. De primer, trobareu un article molt interessant de Blanca Pujals, que ens introdueix en els secrets que han convertit una col·lecció de clàssics en petit format, Petits Plaers, de Viena Editors, en un fenomen editorial i en un èxit de vendes. «Sigueu moderns, llegiu els clàssics», deia Foix. Petits Plaers ha fet bandera de les paraules del poeta i ha portat a la modernitat i a les mans de gent molt jove autors de l'Anglaterra victoriana, per exemple. L'article, a més, obre els ulls dels qui pensàvem que la difusió del llibre tenia límits i s'emmarcava dins d'una tradició establerta, i ens ha fet veure que les noves tecnologies i les xarxes socials han esdevingut elements decisius per fer arribar la literatura, i els clàssics, a noves generacions de lectors.

Per la seva banda, Aniol Rafel, el responsable de l'exitosa editorial Periscopi, ens revela els secrets d'un segell encara molt jove, que tot just acaba de celebrar deu anys, però amb un bagatge d'èxits en el camp de la traducció remarcables. Un repàs als cent títols publicats permet entendre les paraules de l'editor: «Un dels motius fundacionals de l'editorial era cobrir un buit: volíem fer arribar al lector literari en català una mena de literatura que no circulava a casa nostra.» I sempre en complicitat amb els llibreters, que són una

baula clau i imprescindible d'alguns dels èxits literaris del segell.

Parlant de llibreters, la inquieta, activa i entusiasta Irene Tortós-Sala, propietària de l'Altell, l'emblemàtica llibreria de Banyoles, especialista en literatura infantil i juvenil i a organitzar clubs de lectura per a grans i petits, ha escrit un article a propòsit del paper que ha tingut la traducció en les vint-i-tres edicions del Premi Llibreter, un guardó que atorga el Gremi de Llibreters de Catalunya havent escoltat la veu i el vot dels seus associats.

La literatura juvenil també té el seu espai en aquest número de primavera. Amb motiu del cinquantè aniversari de la primera publicació de la novel·la Momo, de Michael Ende, un autor que va gaudir de gran popularitat a casa nostra als anys vuitanta tant amb aquesta obra com amb la cinematogràfica Història interminable, Karo Kunde i Mariona Masgrau reflexionen sobre l'èxit i la vigència d'aquest relat al segle XXI.

D'altra banda, enguany celebrem el centenari del naixement, a Lleida, de Josep Vallverdú. Conegut sobretot com a escriptor per a infants i joves, amb títols que s'han reeditat sovint i que s'han traduït a diverses llengües, Anna Cris Mora ens apropa al Vallverdú traductor prolífic i baluard de la llengua catalana de postguerra, amb un compromís lingüístic que va adoptar en les traduccions dels anys seixanta, carregat d'intencionalitat i al servei del seu poble.

La poeta i traductora Núria Busquets ens porta la figura de la poeta nord-americana Adrienne Rich (1929-2012), figura clau de l'activisme feminista dels anys vuitanta, a partir de la seva experiència traduint l'assaig Naixem de dona. La maternitat com a experiència i institució (Lleonard Muntaner, 2022), publicat per primer cop el 1976. Busquet repassa la vida i l'obra d'una autora relativament poc coneguda a casa nostra, la lectura de la qual, però, no deixa indiferent.

Francesco Ferrucci ha resseguit els darrers vint anys de traduccions d'obres catalanes a l'italià i n'ha fet una interessant panoràmica que reflexiona sobre els títols traduïts. A més, l'article té un utilíssim apèndix, en què trobareu les dades de les obres traduïdes per gènere literari, títol, editorial i any d'edició.

Per acabar, Laura Huerga, actual presidenta del PEN Català, presenta en el seu escrit les línies de treball d'una nova etapa dins de la institució, en la qual vol crear, renovar i consolidar els comitès a fi

d’enfortir-los amb més participació dels socis. En aquest sentit, el nou Comitè de Traducció assumeix el repte d’impulsar el nou premi de traducció, reformular la presentació i difusió de la revista Visat i encetar nous projectes per prestigiar la traducció en llengua catalana i els professionals que s’hi dediquen.